Чебоксары, с-ма
Н. К. им. Г.-рьего
0

Цетӗм тӗнчери пролетарисем, перлешӗр!

1938 ИЮЛЬ 23 ШАМАТКУН 168 (4981) №

Чăваш Коммунӗ

21-мӗш çул тухат — ПСК(б)П Чăваш Обкомӗпе Тӗпӗстăвкомăн хаçачӗ — Пӗр №-рӗ 10 пус

РЕДАКЦИПЕ КАНТУР АДРЕСӖ: Город Чебоксары, ул. Володарского, 5, ком. Почтăн

ТЕЛЕФОНСЕН: Редакторăн 3—57, Ред. заместительĕн 3—38, Редакци секретарĕн 4—40, Пичетлекĕн 6—23

1938 çулхи йалхуçалăх налог кампанине ăнăçлăн иртерер

Çак кунсенче республикă центрĕнче тухăнăн хăçатсенче „Йалхуçалăх налогне хурас йĕркесем çинчен“ Чăваш АССР Тĕпĕстăвкомăн Тĕп Комитечĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ йышăннă постановлени пичетленсе тухрĕ.

Пирĕн колхозăла йал пуйăн та куçăмăрла пурнăçпа пурăнаç. Колхозниксен пурнăçĕ çулран çул лăпкăланса пырать. Иртнĕ çул колхозниксем вăйăла тырпул туса илчĕç, кăçал та вĕсем çăвăн пекех тухăçла тырпула йĕркелен пухса кĕрçĕç. Йулашки çулсенче колхозниксен тупăшĕ чылăйăс ӳсрĕ. Çапла пулин те йалхуçалăх налогĕ 1938 çулта иртнĕ çулхи вĕçенех йулать: налог хумăлăн ставка пĕлтĕрхийех. Çаксăвпа партин правительствăпа ĕççынисен пурнăçне вăйăлатăк пырас тĕллĕпе Сталин йуратнă вĕрентĕçе пынă пек тимлĕн тăрăшнине кăтартать.

Колхозниксем, йединоличниксемпе таналлăсăран, налог тӳлесси çинчен пысăк çăмăллăхсем илççе. Колхозниксене выльăх-чĕрлĕх, кайăк-кĕшĕк, хурт-хăмăр ĕрчетнишĕн налог тӳлеттермеççĕ. Йалхуçалăх çимĕçесене колхоз пысăрсенче сутнăшăн налог хумаççĕ. Колхозниксен хуçалăхĕнче Совет Союзĕн геройĕсем, СССР Союзĕн орденне йĕ революцăллĕ хисеплĕ хĕçпăшăл илнисем, ĕç геройĕсем, вăрçра аманса килнисем, ĕç инвалидĕсем пур пулсан, çавăн пек хуçалăхсене йалхуçалăх налогĕнчен пĕтĕмпех хăтарассĕ. Колхозниксене, истемлех хăтарассĕ. Колхозниксене тата ытти ĕнĕпене те нумай çăмăллăхсем панă.

Чăваш АССР Тĕпĕстăвкомĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕн йышăнăвĕнче йединоличниксенчен йалхуçалăх налогĕ илесси çинчен кăларăм—пĕтĕмпех ССР Союзĕн, Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ПСК(б)П Тĕп Комитечĕ 1938 çулхи ăпрелĕн 19-мĕшĕнче „Йединоличниксен хуçалăхĕсем çине хуçă налогсемпе штă обязательствăсем çинчен“ кăларнă постановленирен тухса тăрать. Вăл постановлениче ССР Союзĕн Халăх Комиссарĕсен Совечĕпе ПСК(б)П Тĕп Комитечĕ çакна палăртса хăварнăччĕ: партипе советăн республикăсенчи, крайсенчи тата облăссенчи органĕсем йединоличниксем тĕлĕшĕнчен политикăпа тата правительствăпа парти постановленисене пăсаççĕ. „Совет саккунĕсем йединоличниксен хуçалăхĕсем валăн налогсем тĕлĕппе, тĕштăрăратас тата ытти какай тăрăтас тĕлĕппе государствă обязательствисем çирĕплетесе панă. Çапла пулсан та, йединоличниксен хуçалăхĕсене саккунпа çирĕплетесе панă государствă обязательствисене тултармалă тăвас вырăнне, партипе советăн вырăнсенчи органĕсем йединоличниксене, тĕрĕссине илсен, государствăпа обязательствисене тултарассинчен пăрăнса йулмали май туса хураç çĕ“.—тенĕ вăл постановленире.

Чăваш республикинче те çăвăн пек тĕлĕнсем нумай пулнă. Финанс органĕсенче ларăп халăх тăнлăнĕсем налог ĕçĕнче совет саккуне пăсса пырса, сахал мар сăтăрла ĕçсем тунă. Хăшĕпĕр выраçенче ӳрăп-ӳсĕп йединоличниксен хуçалăхĕсене налог тĕлеттермессĕр хăварнисем пулнă. Кунсăр пуçне тата йединоличниксен хуçалăхĕсем çине налог хуçă чухне çĕр-тĕрĕне тухăкан хăçатсенче „Йалхуçалăх налогне хурас йĕркесем çинчен“ Чăваш АССР Тĕпĕстăвкомăн Тĕп Комитечĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ йышăннă постановленисене пăсакăсем çимĕçесене сутса илнĕ тупăшсемсĕр пуçне килекен тупăшсене: йалхуçалăх çимĕçесене сутса илнĕ тупăшсене тата ытти те шута илмесĕр хăварнисем нумай пулнă.

Пур хуçалăхсене те шута илес, вĕсен тупăшĕсене тĕрĕс шутласа тухас, тупăш тăрăх налог укçине тĕрĕс хурас, налог укçине вăхăтра пухас ĕçсемшĕн финанс органĕсем петĕмĕшпех ответлă. Çак ответлăха кашни финанс инспекторĕн, кашни финанс агентĕн туймалă. Вĕсем государствăй умĕнчи укçа-тенкĕ парăмĕсене тӳлес ĕçри дисциплинăна сирĕплетессишĕн кĕрешмелле. Нăлор хумалăн хуçалăхсене шута илес, тупăшсене тĕрĕс шутласа налог хурас ĕçе кăçал, налог инспекторĕсемпе пĕрлех, налог агентĕсем хутшăнаççĕ. Налог агентĕсем—вĕсем çĕнĕ çынсем. Финанс ĕçне вĕсем хăйтерех кăна хутшăнă. Çавăнпа та финанс агентĕсене вăхăтра пулăшу парса, вĕрентĕçе пыни кирлĕ.

Йалхуçалăх налогне хурас ĕçе кăтартă сукçенче, йĕркелĕ иртересшĕн финанс органĕсен руководителĕсем ответлă. Налог тӳлемели çынчен пĕлтерекен хутсене августăн 1-мĕш тĕлне налог тӳлекенсен алăпине памала. Сурук кĕске. Оперативлă, чĕррĕн ĕçлени кирлĕ. Партипе совет организацисем çак ĕçре финанс работникĕсене тĕрĕслесех тăмала.

Кăçалхи çул йалхуçалăх налог хурассине финанс планне тултарассине тавăн сыхăнарас пулать. Чăваш республикинче финанс планне тултарас тĕллĕпе чылай районсем питĕх те йăпăх ĕçлеççĕ. Иккĕмĕш квартăл финанс планне 92 процент çеç тултарнă. Вицçĕмĕш квартăлра финанс планне ăнăçлăн тултарса пыма Турхан, Патăрьел тата Шăхасан районĕсем чăмăртăнçа пыраççĕ. Турхан районĕ вицĕ çул ытла ĕлтĕ финанс планне тултарса курман. Текех халиччен мелетпе ĕçлеме май çук. Финанс органĕсен хăйсен ĕçне татăклăнах çĕнетмелле. Массăлă ăнлантăру ĕçĕ, социализмăлă аймăру—кулленхи ĕçре ăнланах палăрнă вырăнта тăмала. Анчах финанс органĕсен ĕçĕнче халĕ çакă çук ҫӳ. Чăваш АССР Финанс Халăх Комиссарĕпе республикăри финанс аппаратĕнче ĕçне çĕнĕле йĕркелесе пырас тĕллĕпе Мордва АССР Финанс Халăх Комиссарĕпе социализмăлă аймăру ĕçĕнче социализмăлă аймăру ĕçĕнче социалистăвсен çирĕплетесе панă. Çапла пулсан та, йединоличниксен хуçалăхĕсене саккуна çирĕплетесе панă государствăпа обязательствисене тултармала тăвас вырăнне, партипе советăн вырăнсенчи органĕсем йединоличниксене, тĕрĕссине илсен, государствăпа обязательствисене тултарассинчен пăрăнса йулмали май туса хураç çĕ“.—тенĕ вăл постановленире.

Чăваш республикинче те çăвăн пек тĕлĕнсем нумай пулнă. Финанс органĕсенче ларăп халăх тăнлăнĕсем налог ĕçĕнче совет саккуне пăсса пырса, сахал мар сăтăрла ĕçсем тунă. Хăшĕпĕр выраçенче ӳрăп-ӳсĕп йединоличниксен хуçалăхĕсене налог тĕлеттермессĕр хăварнисем пулнă. Кунсăр пуçне тата йединоличниксен хуçалăхĕсем çине налог хуçă чухне çĕр-тĕрĕне тухăкан хăçатсенче „Йалхуçалăх налогне хурас йĕркесем çинчен“ Чăваш АССР Тĕпĕстăвкомăн Тĕп Комитечĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ йышăннă постановленисене пăсакăсем çимĕçесене сутса илнĕ тупăшсемсĕр пуçне килекен тупăшсене: йалхуçалăх çимĕçесене сутса илнĕ тупăшсене тата ытти те шута илмесĕр хăварнисем нумай пулнă.

Пур хуçалăхсене те шута илес, вĕсен тупăшĕсене тĕрĕс шутласа тухас, тупăш тăрăх налог укçине тĕрĕс хурас, налог укçине вăхăтра пухас ĕçсемшĕн финанс органĕсем петĕмĕшпех ответлă. Çак ответлăха кашни финанс инспекторĕн, кашни финанс агентĕн туймалă. Вĕсем государствăй умĕнчи укçа-тенкĕ парăмĕсене тӳлес ĕçри дисциплинăна сирĕплетессишĕн кĕрешмелле. Нăлор хумалăн хуçалăхсене шута илес, тупăшсене тĕрĕс шутласа налог хурас ĕçе кăçал, налог инспекторĕсемпе пĕрлех, налог агентĕсем хутшăнаççĕ. Налог агентĕсем—вĕсем çĕнĕ çынсем. Финанс ĕçне вĕсем хăйтерех кăна хутшăнă. Çавăнпа та финанс агентĕсене вăхăтра пулăшу парса, вĕрентĕçе пыни кирлĕ.

Йалхуçалăх налогне хурас ĕçе кăтартă сукçенче, йĕркелĕ иртересшĕн финанс органĕсен руководителĕсем ответлă. Налог тӳлемели çынчен пĕлтерекен хутсене августăн 1-мĕш тĕлне налог тӳлекенсен алăпине памала. Сурук кĕске. Оперативлă, чĕррĕн ĕçлени кирлĕ. Партипе совет организацисем çак ĕçре финанс работникĕсене тĕрĕслесех тăмала.

Кăçалхи çул йалхуçалăх налог хурассине финанс планне тултарассине тавăн сыхăнарас пулать. Чăваш республикинче финанс планне тултарас тĕллĕпе чылай районсем питĕх те йăпăх ĕçлеççĕ. Иккĕмĕш квартăл финанс планне 92 процент çеç тултарнă. Вицçĕмĕш квартăлра финанс планне ăнăçлăн тултарса пыма Турхан, Патăрьел тата Шăхасан районĕсем чăмăртăнçа пыраççĕ. Турхан районĕ вицĕ çул ытла ĕлтĕ финанс планне тултарса курман. Текех халиччен мелетпе ĕçлеме май çук. Финанс органĕсен хăйсен ĕçне татăклăнах çĕнетмелле. Массăлă ăнлантăру ĕçĕ, социализмăлă аймăру—кулленхи ĕçре ăнланах палăрнă вырăнта тăмала. Анчах финанс органĕсен ĕçĕнче халĕ çакă çук ҫӳ. Чăваш АССР Финанс Халăх Комиссарĕпе республикăри финанс аппаратĕнче ĕçне çĕнĕле йĕркелесе пырас тĕллĕпе Мордва АССР Финанс Халăх Комиссарĕпе социализмăлă аймăру ĕçĕнче социалистăвсен çирĕплетесе панă. Çапла пулсан та, йединоличниксен хуçалăхĕсене саккуна çирĕплетесе панă государствăпа обязательствисене тултармала тăвас вырăнне, партипе советăн вырăнсенчи органĕсем йединоличниксене, тĕрĕссине илсен, государствăпа обязательствисене тултарассинчен пăрăнса йулмали май туса хураç çĕ“.—тенĕ вăл постановленире.

Чăваш республикинче те çăвăн пек тĕлĕнсем нумай пулнă. Финанс органĕсенче ларăп халăх тăнлăнĕсем налог ĕçĕнче совет саккуне пăсса пырса, сахал мар сăтăрла ĕçсем тунă. Хăшĕпĕр выраçенче ӳрăп-ӳсĕп йединоличниксен хуçалăхĕсене налог тĕлеттермессĕр хăварнисем пулнă. Кунсăр пуçне тата йединоличниксен хуçалăхĕсем çине налог хуçă чухне çĕр-тĕрĕне тухăкан хăçатсенче „Йалхуçалăх налогне хурас йĕркесем çинчен“ Чăваш АССР Тĕпĕстăвкомăн Тĕп Комитечĕпе Халăх Комиссарĕсен Совечĕ йышăннă постановленисене пăсакăсем çимĕçесене сутса илнĕ тупăшсемсĕр пуçне килекен тупăшсене: йалхуçалăх çимĕçесене сутса илнĕ тупăшсене тата ытти те шута илмесĕр хăварнисем нумай пулнă.

Пур хуçалăхсене те шута илес, вĕсен тупăшĕсене тĕрĕс шутласа тухас, тупăш тăрăх налог укçине тĕрĕс хурас, налог укçине вăхăтра пухас ĕçсемшĕн финанс органĕсем петĕмĕшпех ответлă. Çак ответлăха кашни финанс инспекторĕн, кашни финанс агентĕн туймалă. Вĕсем государствăй умĕнчи укçа-тенкĕ парăмĕсене тӳлес ĕçри дисциплинăна сирĕплетессишĕн кĕрешмелле. Нăлор хумалăн хуçалăхсене шута илес, тупăшсене тĕрĕс шутласа налог хурас ĕçе кăçал, налог инспекторĕсемпе пĕрлех, налог агентĕсем хутшăнаççĕ. Налог агентĕсем—вĕсем çĕнĕ çынсем. Финанс ĕçне вĕсем хăйтерех кăна хутшăнă. Çавăнпа та финанс агентĕсене вăхăтра пулăшу парса, вĕрентĕçе пыни кирлĕ.

Йалхуçалăх налогне хурас ĕçе кăтартă сукçенче, йĕркелĕ иртересшĕн финанс органĕсен руководителĕсем ответлă. Налог тӳлемели çынчен пĕлтерекен хутсене августăн 1-мĕш тĕлне налог тӳлекенсен алăпине памала. Сурук кĕске. Оперативлă, чĕррĕн ĕçлени кирлĕ. Партипе совет организацисем çак ĕçре финанс работникĕсене тĕрĕслесех тăмала.

Кăçалхи çул йалхуçалăх налог хурассине финанс планне тултарассине тавăн сыхăнарас пулать. Чăваш республикинче финанс планне тултарас тĕллĕпе чылай районсем питĕх те йăпăх ĕçлеççĕ. Иккĕмĕш квартăл финанс планне 92 процент çеç тултарнă. Вицçĕмĕш квартăлра финанс планне ăнăçлăн тултарса пыма Турхан, Патăрьел тата Шăхасан районĕсем чăмăртăнçа пыраççĕ. Турхан районĕ вицĕ çул ытла ĕлтĕ финанс планне тултарса курман. Текех халиччен мелетпе ĕçлеме май çук. Финанс органĕсен хăйсен ĕçне татăклăнах çĕнетмелле. Массăлă ăнлантăру ĕçĕ, социализмăлă аймăру—кулленхи ĕçре ăнланах палăрнă вырăнта тăмала. Анчах финанс органĕсен ĕçĕнче халĕ çакă çук ҫӳ. Чăваш АССР Финанс Халăх Комиссарĕпе республикăри финанс аппаратĕнче ĕçне çĕнĕле йĕркелесе пырас тĕллĕпе Мордва АССР Финанс Халăх Комиссарĕпе социализмăлă аймăру ĕçĕнче социалистăвсен çирĕплетесе панă. Çапла пулсан та, йединоличниксен хуçалăхĕсене саккуна çирĕплетесе панă государствăпа обязательствисене тултармала тăвас вырăнне, партипе советăн вырăнсенчи органĕсем йединоличниксене, тĕрĕссине илсен, государствăпа обязательствисене тултарассинчен пăрăнса йулмали май туса хураç çĕ“.—тенĕ вăл постановленире.

Чăваш республикинче те çăвăн пек тĕлĕнсем нумай пулнă. Финанс органĕсенче ларăп халăх тăнлăнĕсем налог ĕçĕнче совет саккуне пăсса пырса, сахал мар сăтăрла ĕçсем тунă. Хăшĕпĕр выраçенче ӳрăп-ӳсĕп йединоличниксен хуçалăхĕсене налог тĕлеттермессĕр хăварнисем пулнă. Кунсăр пуçне тата йединоличниксен хуçалăхĕсем

Узбек ССР Верховнăй Советĕн Пĕрремĕш Ҫĕссийĕ

Йăлăн 21-мĕшĕнче Узбек ССР Республикин Верховнăй Советĕн Пĕрремĕш Ҫĕссийĕ ларăвĕнче Верховнăй Совет Президиумне суйланă.

Узбек ССР Республикин Верховнăй Совет Президиумĕн председателĕ пулма пĕрте пер саслăн Йулдаш Ахунбабаевăн йăлтăпа суйланă.

(ТАСС).

Колхозсенче çĕнĕ çĕрсемпе усă курмала туни

ССР Союзĕн Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ 1938 çулта колхозсенче çĕнĕ çĕрсемпе усă курмала тăвасси çинчен республикăсене, крайсене тата облăссене план йăрса панă. Кăçал колхозсенче тырпул акма 641 пин гектар çĕрсем ӳсмала, ку ĕçе пурнăчлă ытларах РСФСР Республикинче тумала. Кунсăр пуçне, тырпул акнă çĕртте усă курма çинĕ тата касăл вăрманвсенче 257,5 пин гектар тунка-тасăсем кăкламала, вĕтлăх вăрмансенче 383,5 пин гектар тасатмала тата шурăлăлă-лачăклă çĕрсене 55 пин гектар типтемеле.

Кăлес ӳсмала кантăр акмали çĕр лаптăкне аслатма палăртнă. Колхозсен çак культурă валли 17 пин гектартан кайа мар çĕнĕ çĕр хатĕрлемелле.

Касăл вăрмансенчи тункăтасене кăкламă, вĕтлăх вăрмансене тасатмă тата шурăлăлă лачăклă çĕрсене тирĕпленĕ çĕртте мелиоративлă çенĕ машинăсемпе: дисковлă йăвăр кудăтиватăрсемпе, „ЧТЗ“ тракторăн кăкăрлăн кротарĕнăмлă плугсемпе т. ыт. усă курăççĕ.

Çĕнĕ çĕрсемпе усă курас тĕллĕпе ĕçлеме машинă-тр ктăрлă стационарлă мелиоративлă трактăр бригадисем тăвăççĕ.

(ТАСС).

СТАЛИН ВĔРЕНТНĔ ПЕК ĔÇЛЕМЕ ПУЛАТĂП

РСФСР Верховнăй Советĕн депутачĕ Антонăвă йулташ—хăйĕн суйлавçисене

Хаклă суйлавçăсем! Есĕр мана Россинăй Советлă Ф дератившлă Социализмăлă Республикин Верховнăй Советĕн депутатне суйласа, ман çине çав тери пысăк шанăç хутăр, вăл манăн питĕ пысăк хăвăлсăх пулса тăчĕ.

Епĕ хăлĕ Мускавра, РСФСР Верховнăй Советĕн 1-мĕш Ҫ-ссинче. Çеççи йăлăн 15 мĕшенче, кăсăнне 6 сехетре уçалчĕ. Кремĕлти зал. Зала депутатсем кĕрсе вырнаçнă вĕсем çине пăхатăн та, вĕсем пурте проегой çынсем пек, пурте пĕр çемйе пек ларăççĕ. Çак депутатсем хушшинчех сахал мар хĕрарăмсем.

Зал лăпланчĕ. Сиена çинче никам та çук. Акă унта енĕр чĕрен йуратакан Иосиф Виссарионăвич Сталин тата унăн сывăх соратникĕсем Клинин, Ворошилав, Молотăв, Ежжов, Жданăв, Микойан, Андрейев, Маленков, Каганович. Литвинăв йултăшсем тухрĕç. Енĕр, вĕсем тухнăçăн питĕ хĕпĕргесе, пĕтĕм чĕр-ренхавалланса, пурте-ура çине тăрса тăвăллăн ăлă суппăмăр. Зал йăнăраса кайрĕ. Пурте Сталин йултăшăна савăç „ура“ кăшкăртăмăр. Нумай вăхăт овации пычĕ. Нумай вăхăт зал йăнăрарĕ. Зал лăпланассăн, 73 çулхи старик, колхозник, депутат Барышев йулташ РСФСР Верховнăй Советĕн 1-мĕш Ҫеççине уçрĕ.

Çак Ҫеççине килнĕ депутатсем ĕçсăмăн хресчен çемйинче, робочи çемйинче суралнă çынсем. Окта-бĕр революцийчен халăхăн пек телейлĕ те хаваслă пурнăç курман.

Хăва илес пулсан, епĕ Октябрь революцийĕ хыççăн сурална хĕр. Мана боҫшевиксен партийĕ, партин çулпуçĕ, йуратнă Сталин йултăш пăхса ӳстерчĕ. Халĕ енĕр мĕн тери хавасла та телейлĕ пурнăçра пурăнатпăр. Епĕ савăта ĕçлеме кайса кĕченнине ҫĕта кайса курмарам-ши? Епĕ пайăнки кун Сталин йултăша куртам, ку манăн ниҫҫăн маншăн савăнăç пулса тăчĕ. Епĕ телейлĕ çул çине Ленин—Сталин партийĕ йĕртсе пынине тухрăмăр. Çавăнпа та манăн калас килет: енĕр малада та алçене усмасăр Иосиф Виссарионович Сталин вĕрентĕçне кĕч ĕçленĕр.

Пирĕн çĕршывра кулаксемпе помещиксем тăварăшсем çук. Савăт-сем, хапăксем телейлĕ халăхăн пурлăхĕ пулса тачĕç. Сталинла Конституци тулли правăсем пачĕ. Боҫшевиксен партийĕ йĕртсе пынине пысăк çĕнтерĕ турăмăр Ака пире пайан, йăлăн 18-мĕшĕнче, прахутпала çĕнĕ тинĕс çине канал тарăх Москавăн 130 ҫухрăма иле-се кайса кăтартрĕç. Епĕ кунта инкĕ интереслентĕм, çав тери пысăк тинĕс куртăм. Çак тинĕсе тăватă-пилĕк çул хушшинче туса пĕтерĕç. Çав тинĕс выраннче малтан 125 йал пулнă. халĕ вĕсене урăх вырана куçарнă Епĕ питĕ кĕлĕнтĕм. Çаксене курачăн, курассăн туйăнманччĕ. Мĕнле тума пултарассĕç, чăн-чăн вăл, чăн мар-ши, тĕттĕмччĕ. Пирĕн совет правительстви темĕнле çитĕнӳсем те тăвать. Тата çавăнтах, тинĕс хĕрринче Ленинпа Сталин сăнĕсем. Бӳтсене чулран тунă. Ку та мана питĕ тĕлĕнтерчĕ. Епĕр мĕн пур депутатсем 4 парахутпа кайрăмăр. Пире Ворошилав йăтнă парахутпа илсе кайрĕç. Пăрахут çинче те питĕ тĕлĕнмелле. Илемлĕ те хавасла. Çавăнтах кино кăтартрĕçĕ. Уйтах радио та, купăс та пур. Çул тăршшĕпе йурласа, ташласа савăнтăмăр. Уйтан кайала йĕлăн 19-мĕшĕнче, ирхине 11 сехетре çавăрăнса çитрĕмĕр.

Хаклă суйлавçасем! Есĕр ман çине пысăк шанăç хутăр. Епĕ çак шанăçа тивĕçле ĕçлеме пултаратăп тесе шантаратăп. Манăн хамăран вакунсем йăсакăн савăтра нормана тултарса пырассишĕн хытă керешсе ĕçлемеле, ĕçлетĕп те. Хама суйлана округри колхозсенчи суйлавçасем те уй-хирти тырпулсене кĕске вăхăтра пустарса илес тĕлĕшпе хытă кĕресше пырасса шанатăп.

Й. А. Антонăвă.

РСФСР Верховнăй Совет депутачĕ.

Совет Союзĕ тăрăх

● Диксон утравĕ патĕнче улта карап катартакан выставкă уснăранпа çулталăк карабанĕ хĕл кăсăй, унтан вĕсене „Ермак“ пăрсĕмĕрен илсе тухнă, вĕсем йăлăн 18-мĕшĕнче Архангĕлск хулине йăлăн çитнĕ.

● Мускавра Испани халăхĕ Германине Итали интервенчĕсене хирĕç кĕрешнине кăтартакан выставкă уснăранпа çулталăк çурта иртрĕ енĕ. Çав вăхăт хушшинче вăл выставкăна столицăра пурăнакан ĕç-çынниссем кăна мар, Союзăн ытти хуланесенчи ĕççынисем те темиçе çĕршер пинĕн кĕрçе курнă.

ЙУТ ÇĔРШЫВСЕНЧЕ

КИТАЙРИ ВĂРÇĂ

Вăтăçĕр Китайăра Китай çарĕсем те Йапони çарĕсем те Йăнăшăнăвĕ çинче пулас пысăк çапăçусене хатĕрленĕççĕ. Çанкоу тата Хукоу хушшинчи районăра Йапони флочĕн-çарĕн подкрепленийĕсене илсе пыраççĕ.

Китай çарĕсем Пынзае çине йăпăçăн атăкланçĕç, хула тавра-шĕнчи çăлĕ вырăнсене йăпăçăн-ăçсенчен тăрăсла илнĕ Йăлăн 21-мĕшĕнче Йапони 3 судни йăхăн-шыв тăрăх Хукоурăн тăвала иртсе кайма хăтланăçа ӳкăнă, анчах вĕсене кайăла хăваласа йăнă. Цзйцзйăн çине йăпонĕçсен хăй те бомбăсем пăрахса тапăнăççĕ.

Йăлăн 20-мĕшĕнче Хукоу патĕнче Китай авиацийĕ Йапони çарăпăсем çине тапăнă чухне Йапонии икĕ каноперкине шыва путарнă.

Вăтăçĕр Китайăра йулашки пилĕк кун хушшинче Йапони çарĕ фронтăн пĕр участкинче те мала кайман.

Чи вăйлă сапăçусем халичченхи пекех Хукоу та Цзйцзйăн хулисем хушшинчи Йăнăшăн йăхăн шывĕн районĕнче пулса пыраççĕ. Йапони каноперкисем куперен-ерех Поянху куллине кĕме хăтланса пăхаççĕ, анчах Китай авиацийĕпе артиллерийĕ вĕсене кайăла хăвала-хăвала пăрахççĕ.

Йулашки икĕ кун хушшинче, йăпонĕçсем-не пысăк тăкакăсем кĕрсе, Пынзăсерен хĕвелăнăç енчерех хăйăр çапăçусем пулса иртрĕç. Ку районра Китай авиацийĕ Йапони Й нызы йăхăншыв çинчи фронче çине кукленекех бомбăсем пăрахăт.

Йапони авиацийĕ мирлĕ хуласем çине тискеррĕн бомбăсем пăрахма Ҫурçĕр Китайăра, Шăнхай провинцин кăнтăр йĕнче пин çынтан тăракан Й-пони колонин Цзйцзйăн-ăçсенчен тапăнса пырат, вăл котонăн Цзйъво хулинче ҫу парласа илнĕ Йапони чĕ-ĕçемпе пĕрлешнĕçĕн. Йапонии тĕнче колонии Цзйчжоуна çи нĕ. Кунта хăйăр ҫ-пăсусем пыраççĕ Çав вăхăтрах Й пони çарĕсен полкĕ Цзтун-Пучжоу чукунçуле тăрăх кăтăрăла пырат. Çăсăнăн ҫурçĕрене çапăçусем пыраççĕ.

Татти-сы-пинĕр çăмăрсем çунăй Хенаň провинцин ҫурçĕр пайĕнче Хуанхе йухăнашĕнче хăй те туласа пырат. Цзйюкоу районĕнче (Чжуньюаран ҫурçĕрене) 280 йăлăн ытла шыв айне пулнă. 100.000 çын ытла ҫурт-йĕрĕр тăрса йăлăнă.

(ТАСС).

Вăтăçĕр Китайăра нумайăх пулмасть пулса иртнĕ çапăçусенче Йапонĕçсем вĕлерехчен газсемпе усă курни çинчен официаллă йĕркепех сирĕплетсе калаççĕ. Хĕрлĕ Хĕрçĕсен пĕтĕм тĕнчери общинчĕсем хушша тăрăх, Англи тухтăрĕ Талбот Мэтьюри çапăçусенче газ тивнĕ 19 салтака (Китай салтакĕсене) сăнаса пăхнă. Медицинăн закăнчĕллĕ çинче: çав çынсене горчичный газ тата хлор тивнĕ, тесе кăтартнă.

(ТАСС).

Шăнхай йапонĕçсен пусмăрĕ айĕнче

Китайăн пысăк хулине—Шăнхайăна турттса илес умĕн малтан йапонĕçсем 4 ҫухрăм хушши ун çине тискеррĕн бомбăсем пăрахса тăнă Çав бомбăсем тивнине хулан хăшпĕр районĕсене пĕтĕмпех пеҫерсе хунă. 250 пине йăхăн çурт, 90 пин лавка тата 900 ытла производствăпа предприяти арканса тĕкĕнĕ. Китай долларĕпе шутласан, 4 милйард долларăн убытка пулнă.

Хулари халăх йĕ Китайăн йăнăкри районĕсене, йĕ хулари урăх çĕр шыҫăсем кварталĕсене тарса пĕтнĕ Вăл кварталĕсене хăй тарса пынă китайĕсем 250 пине йăхăн шутламаççĕ.

Шăнхайăра халĕр чиновникăсат, вăл чиновникăсем кунăн 20 сыпăк йăхăн йĕлет. Çуркунне пиншер вăлă сунтарăса йăнă тата пытарнă, вĕсем хĕлĕхех хула таврашĕнче вырттă пулнă.

Хулара йулнă халăх çине вĕçĕ-кĕрринсĕр нумай налогсем хунă. Çапла малукосенне сăратнине пула халăх нимĕçăн курман-пек чухăнланса, йухăнса çитнĕ. Сăмахран, кăлас вут-шăнкă хăкĕ 300 процент ӳснĕ.

Йапонĕçсем хулана сăратаççĕ. Пĕтĕм тимĕр йăнăлассине, алăк хăлăпĕсем тараннă, туртăраса илнĕ кайăççĕ. Çапла сăратса илсе кайнă йăнăласем выраннне йапонĕçсем клама çук нумай' опиум илсе пырса сутаççĕ, вăл опиумпа халăха анкă-минкĕлетеççĕ. Шăнхайăра офицерăнăй йĕркепех ĕçлеме йăнă 100 ытла опиум притонĕ ĕçлет, унта опиум туртаççĕ.

Пиншер çын ĕçсĕр тăрса йăлăнă. Ĕçсĕр тăрса йăлăнисем шучĕ 300.000 çын ытла. Йапонĕçсем тумăвайсене, ватăлăссесене тата ытти терле транспăрта ĕçе йăма ирĕк памаççĕ, вĕсем Шăнхай урамĕсене хăйсен транспăрчĕпе тултарăççĕ, çакна пула ĕнтĕ ĕçсĕр тăрса йăлăнисен шучĕ татах та ӳсет.

Йапонии çар çынниссем хула халăхне пусмăрлаççĕ, унтан мăшкăлаççĕ. Час-часах Йапони салтакĕсем китайĕсене пĕр салтăвăрах персе вĕлерĕççĕ. Çапла, йăлăн 18-мĕшĕнче Йапони часовойĕ Канадрă шыра кĕрекен китайĕна персе вĕлернĕ.

Пĕрмайăх хуттарусем тăваççĕ, çынсене арĕлеççĕ. Йапони часовойĕ пытĕнчен иртсе пынă хуçине китайĕн çĕлĕк илес тивĕç. Çак мăшкăлла постановление пурнăçа кĕртменнинсене хăйăрăн хĕнеçе тăваççĕ.

(ТАСС).

Йут çĕршыв хроники

●● Америкăри Пĕрлешӳлĕ Штатсенчи чылай хулаçенче пит нумай рабочисем забастовкă тăваççĕ. Чикаго хулинче полици забастовкă тăвакан рабочисем çине куçсуç кăлăркăн тата хăстаракан газсем йăнă. 1500 рабочи вунă ерне хунă. Забастовкă тăвакан Цзйутон хулинче вăрçă чухнехи пек хăру-тăру туса хунă.

●● Вăрçă пуçланăранпа Италие Германи авиацийĕ Барселона çине 53 хут бомбăсем пăрахнă. 2.116 çынна вĕлернĕ, вăл шутра 600 йăлăн хĕрарăм. Вĕлерпенисемĕн ҫурри—ачасем. 5 800 çынна амантă. Хулара 1.263 ҫурт пушă пулнă.

(ТАСС).

Тыра вырассине аван çапассинчен уйăрмала мар

Чи малтанхи тырра государствăна пама васкар!

Комбайнсемпе туллин усă курмала

(Телефонпа илнĕ материалсем тăрăх)

СĔНТĔРВĂРРИ районĕнче выгăйан-вырăнăн уйăласа ыраш вырма йăвулĕн 17-мĕшĕнче тухнă. Ĕнер, йăвулĕн 21-мĕшĕнче мăсăлăн вырма тытăннă. Çав кун район центрĕнчен колхозсене кулътповозкă тухса кайрĕ. Ĕнерех комбайнсем те уйăра тухнă. Анчах та малтанхи кун вĕсем йĕркелĕнех ĕçлеймерĕç, участкăсене тăкрăлесе ситеймерен пирки пĕр комбайнăн ĕçсĕр тăмала пулнă.

Шĕчербиновецсем чĕнсе калаканине кашни колхозрах сӳтсе-явнă. Çаван тăрăх кашни колхоз вăлăн массăлă ĕç плане туса пана. Массăлă ĕçе аван организацилене çĕртте производствăлă ĕç те аван пырат. „Сталь“ тата „Волна“ колхозсем ĕнерех ыраш вырса пĕтерес патне ситнĕ.

Малтанхи кунсенче палăрнă ситменлĕхсене те кăтартмала. Хăшпĕр колхозсем жнейкă пур çинчех алăпа выраççĕ. Чылай колхозенче столовăйсем организацилемен. Витнĕ итемсемпе амперсене хатĕрлесе ситеремнисем те пур.

ЙĔТĔРНЕ районĕнче Сĕнтĕрвăрри районĕнпе пĕр тан уй ĕçне тухнă. Кăçал çĕнĕрен илсе килне комбайнсем тăваттăше те уйăра. Чылай колхозенче столовăйсем, ача йăлисем ĕçлеççĕ. Полъанкăри колхозра машиновед жнейкăпа кунне 9-шар кĕтав вырса пырат. Анчах та Лапраксари йăлсоветне кĕрекен колхозсенче жнейкăсемпе çителĕкĕçр усă кураççĕ.

Машинă-трактăрлă станци аван çапма хатĕр мар. Тăвата молотилкă вăлăн чĕнсем çук, 7 трактăра вăлăн шкифсем ситмеççĕ. Машинăсене йĕркелеме механик та çук. Çĕрĕç Халăх Комиссариачĕ çĕнĕ МТСтанцине пулăшас вырăнне пĕр агронома районран чĕнсе илме палăртнă.

ПАРАЧКАВ районĕ—уй ĕçне малтантарах тухнă район. Йăвулĕн 21-мĕшне 7 колхоз ыраш вырса та пĕтернĕ. Çакна уйрăмăнах палăртмала: колхозсем ыраш вырса пĕтерессĕр, анчах комбайнсем тин ĕçе тытăнаççĕ „Красный восход“ колхозра йăвулĕн 21-мĕшĕнче те ĕçлеме тытăнман. Комбайнсемпе ĕçлесси пит кайа йăлса пырат.

„Новый путь“ тата Калинини йăнăшĕпе тăракан колхозенче жнейкăпа вырнă тырра сыхмасăр выртараççĕ. Аван çапма тытăнманни те тепĕр ситменлĕх пулса тăрат. Ĕнер пĕр Молотăв йăнăшĕпе тăракан колхозра çеç аван çапма тытăннă.

Шĕчербиновецсем чĕнсе каланине сӳтсе-явнă май, чылай колхозенче социалисăмла ăмăрту догăвăрсене çĕнĕрен çырса йышăннă. Макçим Горький йăнăшĕпе тăракан колхозра ăмăрту догăвăре çурăки ĕçĕсем тĕлĕшпе çеç пулнă. Хальхи тырпулсене пухса кĕртес ĕç йĕнĕпе уйăрăм догăвăр çырса йышăннă.

Çĕрпӳсен лайăхрах ĕçлемеле

СĔРПӲ, йăвулĕн 22-мĕш. (Телефонпа, хамăр корр.). Рынга салинчи „Новая жизнь“ колхозра пур бригадăсем те пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Иккĕмĕш, виççĕмĕш бригадăсем ыраш вырса тырра пĕтерчĕç. 2-мĕш бригадăри машиновед Тимахин йăлтах жнейкăпа кунне 9-шер гектар, 4-мĕш бригадăра Гаранин 11-шер гектар вырса пычĕç. Вырса пĕтернĕ бригадăсенче пайан аван çапма тытăнчĕç.

Йăнтăшри „Çĕнĕ вăй“ колхозра ăмăртса ĕçлесси вăйлăн сарăлнă. Жнейкăпа ĕçлекен Охотникăв йăл. малтанхи кун 6,25 гектар, иккĕмĕш кун 9,13 гектар, виççĕмĕш кунне 10 гектар вырнă. Йăкимăн малтанхи кун 7 гектар, иккĕмĕш кунне 7,09 гектар, виççĕмĕш кунне 8 гектар вырнă. Кĕлте сыхакансенчен А. Андреевăпа—730, Ул. Петровăпа—815, Т. Григорьевăпа 798 кĕлте сыхса пынă. Колхозра хальхи пур бригадăсенче те ыраш вырса пĕтернĕ.

Çăвалхĕрри Кăнашкри „Сталинцы“ колхозра та тырпулсене пухса кĕрес ĕçе аван йĕркелĕнĕ. 1-мĕш, 2-мĕш тата 4-мĕш бригадăсенче ыраш вырса пĕтерсе, аван çапма тытăннă.

Аван çапас ĕçе кайа хăвармала мар

ПАТĂРИЕЛ, йăвулĕн 22-мĕш. (Телефонпа). Анса пулнă тырă колхозниксем ĕçлес хастарлăхне вăйлăн сĕклентерет. Стахановецсен йышĕ кунран-кунах йышланса пырат.

„Хĕрлĕ йалав“ колхозра Е. Артамонăвă жнейкăпа вырнă тырра кунне 1000 кĕлте сыхат. Унăн опычĕнче усă курса, ытти колхозниксем 1100—1200 кĕлте тăран сыхма пуçларĕç. Çакăн пек хĕрӳллĕн ĕçлеме пуçланă колхозсем ыраш вырас ĕçе вăйлăн вĕçлеççĕ. „Канаш“, „Октябĕр йăлавĕ“, „Хĕрлĕ йалав“, „Сорăаво“, „Восток“, Сталин йăчĕпе тăракан колхозсем тата нумай бригадăсем ыраш вырса пĕтернĕç.

Райсӳрĕç пайĕ пĕлтернĕ тăрăх, йăвулĕн 21-мĕшне 4.926 гектар, е 54,5 процент ыраш вырнă. Анчах çакна сирĕппĕн палăртса хăвармала: колхозсем йăвулĕн 13-мĕшĕнче ыраш вырма тухса, хальмалтан вырса пĕтернĕ колхозсем те аван çапса, государствăна тырă пама тытăнман. Çакă вăл ĕçе тивĕçлипе организацилемеллинчен килет.

Н. Пушкин.

План тăрăх ĕçлеççĕ

ШĂХАСАН, йăвулĕн 22-мĕш. (Телефонпа). Пур колхозсем те ыраш вырма тухнă. Йăвулĕн 20-мĕшне 945 гектар вырнă. Районри хăшпĕр колхозсем тырпула пуçтарса кĕме тĕплĕн хатĕрленсе тухрĕç. Çав колхозсенче ĕçсем те аван пыраççĕ. Йĕнешри М. Горький йăчĕпе тăракан колхозри бригадăсем ăмăртса ĕçлеççĕ, кашни бригадăн ĕç планĕ пур. Бригадăсенче стена хаçатĕсем йĕркелĕн тухса тăраççĕ. Вĕсенче стахановецсен паха опычĕсене сутатса тăраççĕ. Пĕрремĕш бригадă ыраша кăтартулăн пухса кĕрет. Кунта тăкаксемпе аван кĕрешеççĕ. Пучахсене пуçтарма пĕр звено тунă. Ку бригадăра Виктăрăвă колхозниц кĕлте сыхмали нормăна 200 процент, Козловă—150 процент, Григорьевă—155 процент тултарса пыраççĕ. Жнейкăсемпе туллин ĕçлесе нормăсене итлаштшипех тултараççĕ.

Анчах чылай колхозсем ыраш вырма тĕплĕн хатĕрленмесĕр тухнăран, Вăрман Йĕнĕшри „Свобода“ колхозра жнейкăсемпе лайăх усă курни çук. Вырнă ыраша сыхмасăр выртараççĕ. Çавнашкалах Анаткасри „Париж Коммунĕ“ колхозра та жнейкăсемпе вырмаççĕ. Колхозра 3 жнейкă, вĕсенчен пĕри те йăсăвлă мар. Итемсене тасатман. 17 ампартан 4 ампар кăна тырпулсене йышăнма хатĕр. Ку колхозра бригадирсем уйăра тухмаççĕ.

Шăхасан районĕнчи хăшпĕр колхозенче колхозниксем хушшинче дисциплинă начар. Шăхасан райсĕрĕç пайĕн колхозсене лайăх йĕртсе, пулăшса пымала. Колхозсенче жнейкăсемпе туллин усă курса, тырпулсене тăкаксăр, кăтартулăн пухса кĕме тăрăшмала.

Н. Михейĕв

Ăмăртура малти рете тухассишĕн

ЕЛĔК, йăвулĕн 22-мĕш. (Телефон тăрăх). Пайăнăн куна районри 126 колхозран 110 колхоз вырăнăн выгăйăн суйласа ыраш вырма тухрĕç.

Пелтĕрхипе танлаштарсан кăçал колхозсем тырă вырма лайăхрах хатĕрленсе тухрĕç. „Доброволец“ колхоз ыраша пысăк пахалăхпа вырма тытăнчĕ. Икĕ кун хушшинче 50 гектар ыраш вырнă. 3 жнейкă, вĕсем сумне пучахсене пухса пымали йешĕкесем майлаштарса лартнă. Шумилăв комсомолĕц жнейкăпа 7 гектар вырат. А. Бочковă колхозниц кĕлте сыхас нормăна 150 процент тултарса пырат. Пучахсене пухма çамрăксенчен уйăрăм звено тунă.

Столовăйра 300 çын апатланат, йăсларĕ 40 ача. Хаçатсене колхозниксем ĕçлемĕ çĕре—уйăра илсе тухса валеççĕç. Çĕнĕ тырра хума хатĕр. Молотилкăсене итем сине майлаштарса лартнă.

„Трудовик“ колхозри бригадăсенче те ĕçе тĕрĕс организациленĕ. Бригадăсем пĕр пĕринпе ăмăртса ĕçлеççĕ. Столовăй усси колхозниксене ĕçе иртерех, пĕр-харăс тухма пулăшат. Кунта 35 гектар ыраш вырнă.

Актăйри „Комбайн“ колхоз йăвулĕн 20-мĕшенче тырă вырма тухрĕ. Колхозниксем малтанхи кунах ĕçе пысăк тухăçлăх кăтартрĕç. Тырă вырассине И. Владимирăв, А. Зайцев, А. Соловйов колхозниксем стахановецла ĕçлеççĕ. Вĕсем нормăна 200-шер процент тултарса пыраççĕ. Колхозра 2 бригадă, кашнинче икшер звено. Ăмăртса ĕçлесспне тивĕçлипе пуçарса пыраççĕ. Икĕ кун хушшинче 20 гектар ыраш вырнă.

Елĕк районĕ тырпулсене пысăк пахалăхпа пуçтарса кĕрес тĕлĕшпе Трак районĕпе йăвăртат. Çак ăмăртура Елĕк районĕнчи колхозсем малти рете тухассишĕн тăрăшса ĕçлеççĕ.

В. Йефремĕв.
С. Тихăнăв.

Нормăсене тултараççĕ

Йĕпреç районĕнчи „Çиçем“ колхоз тырпулсене пуçтарса кĕме тĕплĕн хатĕрленнине йăвулĕн 17-мĕшĕнче уйăра тухрĕ. Ĕçĕн малтанхи кунĕнчех бригадăсем, звенослем тата колхозниксенсе колхозницăсем хушшинче ăмăртса ĕçлесси анлăн сарăлса пычĕ. Жнейкăсемпе малтанхи кунах туллин ĕçлеме пуçланă. Пирвайăн кун В. Петровă, Т. Ивановă, А. Семенăвă колхозницăсем çурлана 0,45 гектар ыраш вырнă. Г. Марушĕв.

Комсомолĕцсем партине кĕреççĕ

ТĂВАЙ, РСФСР тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕсен суйлавĕ вăхăтенче комсомолĕцсен хастарлăхĕ илтăла çук хăнарчĕ. Суйлав кампанинче районра 200 комсомолец ытла агитаторсем тата доверĕннăйсем пулса ĕçлерĕç. Чылай комсомолĕцсем округри, участкăри суйлав комиссисенче ĕçлерĕç.

Суйлавсем хыççăн комсомол райкомĕ Ленин—Сталин парти ĕçне чĕререн йăратса ĕçлекен 30 комсомолĕца ПСК(б) Парти ретне кĕме рекомендаци панă, вĕсенчен 8-не парти кандидатне илнĕ-тĕнтĕ. И. Соловйов — Тăвай округĕнчи суйлав комиссин секретарĕ, С. Баранăв—Мучар суйлав округĕнчи суйлав комиссин председателĕн заместителĕ, А. Йефремăвă—агитатăр пулса ĕçленĕ. Банифетйев (Нăрваш Кушки) тата Табаков (Тăрмăш)—районта чи малта пыракан колхоз председателĕсем.

Вл. Борисăв.

Ĕçĕ курăнмасть

Канашри „Авангард“ ертел сумĕнчи парторганизацийĕн коммунĕсем отчотне суйлăнĕ пухăвĕнче парти пухăвĕсем вăхăтра пулманнине, парти организацийĕпе комсомол организацине сителĕкеçр йĕртсе лынине тата парти ретне çĕнĕ членсем илес тĕлĕшпе калама çук начар ĕçленине палăртрĕç. Малашне парторганизаци ĕçне лайăхлатас тĕлĕшпе пухура нумай кăтартусем парса хăварчĕç.

Унтанна чылай вăхăт иртрĕ пулин те парти организацийĕ отчотна суйлав пухăвĕнче кăтартса хăварнă ситменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе начар ĕçлет.

ПСК(б) Парти Тĕнхомĕ парти ретне çĕнĕрен илме пуçласси пирки кăларнă решени хыççăн пĕр сыннă та парти ретне илмен.

В. П. Мошков.
Ф. И. Малышкин.

Колхозри пуçламăш парторганизацинче

Пирĕн Кĕлĕмкассинчи (Йĕпреç районĕ) парторганизаци районри пуçламăш парторганизацисенчен чи пысăкки. Организацинче парти членĕсем 6, кандидат 1, сочуствуйушчиеем 2 çын.

Отчотпа суйлав пухăвĕ решенисене епĕр мĕнле пурнăçласа пыратпăр-ха? Чи малтанах парти вĕренĕвне лайăхлатассишĕн тăрăшса ĕçлерĕмĕр. Пур коммуниссем те парти историне вĕренмели кружока çыреççĕ. Сочуствуйушчисем вăлăн йăтарласа политграмăта кружокĕ организацилене, унта ытти сывăхрах йăлсенчен те сочувствуйушчисем çыреççĕ. Парти вĕренĕвĕ кружокĕсен занятисене вăхăтра туса пыратпăр.

Йăлти халăх хушшинче агитаци ĕçне РСФСР тата ЧАССР Верховнăй Совечĕсене суйлана вăхăтра вăйлатса йăтамăр. Урăмсене участкăсем çине валеççĕ, унта агитатăрсене çирĕплетнĕçĕ, вĕсем тăрăшса ĕçлерĕç. Уйăрăмăнах Иванов П. И., Васильĕв И., Йемелйанăв А. агитатăрсене палăртма пулат, ку йăулташсем агитаци ĕçĕнче лайăх ĕçленине палла пулчĕç.

Агитатăрсем 23 сын, вĕсемпе парторг йăланах уйăхра икĕ семинар туса иртерет. Халь ку агитатăрсене колхоз бригадирĕсем сумне çирĕплетнĕ, вĕсем производствă ĕçĕпе те çав бригадăсенчех ĕçлеççĕ. Перле ĕçлекен колхозниксем агитатăра лайăх итлеççĕ. Колхозниксем тырă вырнă, кайнă вăхăтра агитатăрсем хаçат вуласа параççĕ.

Кăçал икĕ кандидата Шемăкинпа Макçимăв йăлташсене партине членне илтмĕр. Агитаци ĕçĕнче хĕрӳле ĕçлекен Васильĕв Иль йăпа Йемелйанăв колхозниксене сочуствуйушчисен ретне илтмĕр. Партине çĕнĕрен илес тĕлĕшпе сителĕклех ĕçлеймеспĕр-ха. Малала колхозниксем хушшинче политикăлă-массăлă ĕçе вăйлатса-йăрса, уборкă вăхăтенче ĕçе малта пыракан стахановецсене партине кĕмĕ хатĕрленне пулăшатпăр.

Колхозниксене политикăна тата йăлхуçалăх мĕтĕвĕсене вĕренне колхоз активĕн заочнăй курсĕ пулăшăр, вăл заочнăй курсра колхозник-активиссем 23 çын вĕренчĕç, вĕсенчен 19-çын испытани тытса курсран вĕренсе тухрĕç.

Партинлĕ-политикăлă ĕçе колхозри ĕçе лайăхлатассине тачă çыхăнтаратпăр. Колхоз председателĕнче коммунис Микушов йăлташ ĕçлет. Вăл колхоза малти рете кăларассишĕн тăрăшать, вăлах парторг заместителĕ. Иртнĕ çулта пирĕн колхоз тĕштирĕсен тухăçне устересссишĕн вырăн кĕрешĕрĕ, ку кĕрешӳре коммунисем малта пычĕç. Çавăнпа та колхоз ыраш пуçлăн тухăçлăхне хăпартса Пĕтĕм Сойузри йăлхуçăлăх выставкинне кандидата тăма тивĕçле пулчĕ.

Çуракине колхоз кĕске çрукра иртерчĕ, тĕштирасăр пуçне техникăлă культурăсем те акнă, самахран, макорăк 20 гектар, йĕтĕн 5 гектар.

Çак техникăлă культурăсене лайăх туса илес тĕлĕшпе Шемăкин коммунис тăрăшса ĕçлет.

Пирĕн колхоз тырă вырма йăвулĕн 17-мĕшĕнче тухрĕ. Кăçал пирĕн уйран 537 гектар тĕрле тырпулă пуçтарса кĕртмале, вăл шутран ыраш 242 гектар, кĕркă тулă 46 гектар. Çак тырпула тăкаксăр пуçтарса кĕртес ĕçе пĕтĕм колхозниксене кĕрешĕне йăвăртаратпăр, вĕсене ĕçре пулăшатпăр.

Халь колхозра стахановецсем 45 çын, вĕсем шутне тырпула пухса кĕнĕ чухне пирĕн тата йышăнатмала.

Отчотпа суйлав пухăвĕ комсомол организацине пулăшас пирки халлянне сителĕксĕр пурнăçласа пыратпăр-ха. Комсомол комитечĕ секретарĕ Петров сулла ĕçе йăхтарчĕ, ăна кирлĕ пулăшу парнăç марăмăр. Комсомолĕцсенчен парторганизацине ĕçлеме илнĕ сĕнĕрен илнĕ ĕçлеймеллĕ, ку тăванчен епĕр çак ĕç сине сителĕклĕ сăнарăнса пăхмăн.

Кĕлĕмкассинчи пуçламăш организацин парторгĕ

Н. Прокопйев.

Активлăх ӳсет

Канаш—Шупашкар хушшинчи чукунçу строительствине ĕçлекен комсомолĕцсем хушшинче лекцисем комсомол 20 çул тутăнчен хатĕрленесси вăйланасах пырат. 3-мĕш участкăри бригадăн стахановецĕ П. Пушков йăхтаплăка 150 процент тултарса пыхсăмах пачĕ. Макçимăв йăлташ бригадинăн комсомолĕц-стахановецсем кашнийех кашнийех вырттса ĕçлеççĕ. Вĕсем культурăн нормăна 150 процент тултарса пымала тăма сиккĕн кĕрешеççĕ.

Комсомолĕц-стахановец Тарас йăлташ пуçарăнăвне тĕрĕлтен кр жоксем ĕçлеме пуçларĕç.

Комсомол Чăваш Обкомĕнче

Çак кунсенче ПСÇЛКС Чăваш Обкомĕ Куславкка тата Йĕлчĕк районĕнчи комсомолĕцсемпе сӳйăрăм тăман çамрăксем хушшинче политикăлă вĕренĕве халăх вăхăтра мĕлле организацилленине тĕрĕслесе тухрĕ.

Вăл тĕрĕлăн çакна кăтартрĕ: ПСÇЛКС Куславкка райком секретарĕ Миговарăв, Йĕлчĕк райком секретарĕ Воробйов йăлташсем ПСÇЛКС Тĕнкомĕн V мĕш пленум решенине тата комсомол Чăваш Обкомĕн III-мĕш пленум решенине пурнăçламаççĕ.

Куславккăна Йĕлчĕк районĕсенче халĕ, çуллахи вăхăтра, комсомол политвĕренĕвĕ пачах сӳнсе дараçи патне ситнĕ. Куславкка районĕнче тĕрĕсленĕ 24 пуçламăш организацирен иккĕшĕнче кăна политкружокçем ĕçлеççĕ, Йĕлчĕк районĕнче тĕрĕсленĕ 0 пуçламăш организацирен пĕринче кăна пĕр кружок ĕçлет.

ПСÇЛКС Тĕнкомĕ пропагандиссене йĕртсе пырăсси тата пропагандисçем семинарĕсем çинчен 1938 ç. апрелĕн 26-мĕшĕнче йышăнă постановлĕнине пурнăçламаççĕ.

Куславкка районĕнче те, Йĕлчĕк районĕнче те комсомол пропагандисçем семинарĕсем вăхăтра вăхăта аран-аран пуçлăлаçа пыраççĕ. Ку семинарсене йăчĕшĕн кăна иртерĕç пирки, вĕсем пĕр те семинарсем пек иртиеççĕ. Семинарсенче пите нумай мĕтусем лартаççăр кампа вăхăтрах чылай колхозсенче ĕç йăпăх пырат. „Политотделец“, „Канаш“ тата „КИМ“ колхозсене жнейкăсем ĕçсĕр ларасçĕ. „1905 год“ колхозра кĕлтесене çыхмасăр выртараççĕ. „Красный бригадир“ колхозра ыраш вырма 2 кун кайа йăлса тухна пирки тăкаксем нумай пулаççĕ.

Машинă-трактăрлă станцире пуçлĕ 11 комбайн. Комбайнсене йăвулĕн 17-мĕшĕнчех участкăсене йăнă, анчах вĕсенчен пĕри те пайан кунченех ĕçе тытăнман. Йăнтăшри комбайн сăнчăр кĕске тесе ĕçлемесĕр тăнă. „Молния“ колхоз председателĕ комбайна ĕçлеме чарса тăрат. „Эгна“ колхозра колхоз председателĕпе бригадирсем уçăнах комбайнпа ĕçлессине хирĕç тăнă. Комбайн патĕнче хурăлçă Ростовцев пĕр пичке автол йăхтарса йăма тăнă.

Тата çакна та палăртмала: комбайнсене ĕçлеттерме пĕчĕк ĕçхатĕрсем ситменни те чарса тăрат, чылай сĕрте гайкă уçсисем ситмеççĕ. Воронкасем çук пирки горючисене йăнă чух 10 процент таран йăхса пĕтет.

В. Васильĕв.

ÜКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: „В. И. Ленин 1917 çулта РСДРП çартри организацисен канашлăвĕнче тухса калани“. Б. Е. Владимирский художник картинĕ.

В. Иванов репродукцийĕ (Сойузфото).

Литературá страници

Ене шыракансем

(Хевеланăç чиккинчен киленĕ калав)

Лăпкă кăç. Ниçта имĕн сас чĕвĕ илтĕнмест. Сĕм вăрман тĕксĕмленнĕçемĕн тĕксĕмленет. Хутран-ситрен çăмăл пуçлă тăмана ухлетесе çухăрни илтĕнет. Çумăмра хăмăн чи сывăх йăлташсем: Иванов, Крымзов. Сулахай ĕнче „Гинбер" ăтлă пысăк ăнтă чăлт-чăлт пăхса, хăлхисене чăнк тăратса лараť. Пайанки кăç епĕр çав тери ответлă вырăнта.

Тайăнса ларатăп ватă хурăн çумне. Куçăмсем шăтарас пек пăхаççĕ. Сасартăк манăн „Гинбер" тапăртатса илчĕ. Вăрман тăрăх, пысăк варсем урлă-темле кайăк сассисĕн ăнăраса-таврана сланчĕ. Ăна хирĕç каллех çинçе саслăн унăн кĕввинех выльăрĕ. Ай-хитре кайăксем, тетĕп. Çав вăхăтрах пуçăмра: çирĕн сыхланас, тăшмана тытас, тесе шухăшсем выльăрĕç. Сас-чĕвĕ памасăр хуттерех, курăк айне чăматăп. Пуç кăна кăшт çеç симĕс курăк ăшĕнчен курăнса выртать. Çырмари шыв сутăлса шанкăртатать. Сасартăк çырма тĕпĕнче тĕмĕскер шăпăр-шăпăр тунă пек туйăнчĕ. Пăшала кус патнерех тытса выртатăп. Шухăшăм: мĕнле те пулин чĕрĕллех тытасчĕ. Чĕрĕлле илсе çитересчĕ заставăна.

Каллех-кайăк йăрла пуçларĕ. Ăна хирĕç каллех тепĕр кайăкĕ йăрласа ответлет. Ак инçе те мăр, апла кусем хам çинех килсе тухĕç-и, тетĕп. Умăра чăтлăх. Чăтлăхран тухсан —сыранлăх. Кусем икĕн-пулмала тесе, йăтăпсене иккĕмĕш хут систересе-тăнлаç. Каллех малăла пăхатăп. Сасартăк умри йăвăçсем хушшинчен хуп-хура мĕлке тухса тăрать. Утсан-утсан упаленне пуçларĕ. Манăн „Гинбер" ун çине сикме хатĕрленчĕ. Ăмăстăп. Сывăха килтĕр, тетĕп. Мĕлке чăтлăхала пăрăнса сухалчĕ. Акă, Иванов умне тухрĕ ĕнтĕ, тетĕп. Çав вăхăтрах:—Стой! Руки в верх! — тесе командă ланă сасă ăнăраса кайрĕ. Мĕлке ман умма сиксе тухаť:— Стой!—ăмăтта ирĕке ăпăратăп. Вăл сăвăрса та антарчĕ. Тăма командă пăратăп. Аллине çĕлелле тăратăрса Иванов шыра пуслаť. Хул айĕнчи пистолет туртса кăларчĕ. Пăхатăп, питĕ ватă старик. „Мĕншĕн капла çŷретĕн", тетĕпĕр.

— Епĕр карчăкпа ене шыратпăр. Енерех сухалăна та,—тет çинçе сассипе. Сийĕнче çĕтĕк пиншак. Чĕркуçи тăван ури хуп-хура пылчăк. Хăй - йĕп - йĕпе. Ана епĕр малала уттăртăмăр. Хыçалтан пăшалпа тĕлесе пыратпăр. Ась килчĕ, ăста пирĕн Крымзов, тетĕп. Çук, курăнмаçť. Вăл теприн хыçĕн, карчăк хыçĕн çуса кайнă пулнă. Заставăна илсе ситернĕ çĕре Крымзов çуса çитрĕ. Ун умĕнче — карчăк.

— Акă ман карчăк!—терĕ те пирĕн умри старик, макăрса йăвĕ.—Йăрĕр пире. Тупасчĕ ĕнене.

Часах заставăна çитремĕр. Пире хирĕç начальник тухрĕ. Тепĕр сехетрен вăл пире „ене шыракансен" маскисене сирпĕ хыççăн вĕсем икĕшĕ те 30—32 сулхи арçынсем, йăтăçĕршăран шуса килнĕ çĕленсем иккенне пĕлтерчĕ. Пĕлтерчĕ те, виççĕмĕре те сывлăх суйса илă пачĕ.

В. Валисăв.

Пуринчен те хакли

Пирĕн Аслă Сталин çак тĕнчере
Пур хаклисенчен те хаклă

Çăвăппа та епĕр пĕтĕм чĕререн
Ана савса йăрăсем йăрлатпăр.

Вăл нимле тăшмана та парăнмантан
Епĕр ăна хурçă чĕрелĕ тетпĕр.

Пур ĕçхалăхĕшĕн те чи малта пынăран
Епĕр ăна Аслă Çулпуçĕ тетпĕр.

Пире пурне те çутта кăларнăран
Епĕр ăна кĕвелĕмĕр тетпĕр.

Пурин çине те ăшă сăмах çитернĕрен
Епĕр ăна ĕмĕр сŷнми çут çăлтăр тетпĕр.

Пирĕншĕн çав тĕрлĕ хаклăн калаçнăран
Епĕр ăна ылттăн чĕлхе тетпĕр.

Пире пурне те йăратса пĕр пек ŷстерĕнĕрен
Епĕр ăна Тăван Атăе тетпĕр.

Пире ылттăн Конституци туса панăран
Епĕр ăна ырлăх уçси тетпĕр.

Мĕн пур чăваш халăхĕсем пĕр шухăшпа
Ĕмĕр сŷнми хĕрŷ салам йăратпăр.

Кунçулсене ырлăхпа иртерсе
Вăрăм ĕмĕрле пулма сунатпăр.

Кашкăр Микули

ВЫРМАРА

Сутă шуçăм килчĕ,
Тухрăмăр хире.
Ашшăн кĕтсе ирчĕ
Лăпкă ир пире.

Сывлăш уçă, ирĕк,
Тăри тăрлатаť.
Колхоз уйĕ-хирĕ
Шутсăр сарлака.

Тăста, путенийĕ
Авăтаť лере,
Чĕкеççем ир çийĕн
Йăранаç çеç ине.

Сап-сарă ырашĕ,
Сап-сарă тулли...
Васкатпăр вырасшăн,
Савнăç—хир тулли.

Ĕç вĕрет... Уй-хирĕм
Йŷрлаť те ташлаť.
Жнейкăсем ав вирлĕн
Васкаç йăлташла.

Хĕрлĕ, шур тутăрлă
Хитре çар хĕрсем
Йăшеммĕпе уларлăн
Амăртаç хĕрсе.

Савăк йăрă-кулă
Пит тусла ĕçпе.
Ĕçлĕх йăратуллăн
Йăхаť хирĕпе.

... Кĕç çĕкленчĕ кĕвĕ,
Йăхрĕ инçете.
Куçсем çăлтăр йĕвĕр
Чупрĕç ун çине.

Ку—комбайн; трактăр
Васкатаť ăна.
Пурте ăмăртатпăр,
Ĕç хавас ăнаť.
В. Синицын, Вознесенск йăлĕ, Вăрмар р.

ТАКМАКСЕМ

Сарă чечек сарăлчĕ
Хевел хĕртсе пахнăран.
Манăн чунăм савăнчĕ
Çенĕ çăвăн тухнăран.

Сатра улма пиççессĕн
Пĕлеп савни çиéссе,
Çĕр тенкелĕх çаймне
Пĕлĕп савни илессе.

Палан тŷпеленетçке,
Çемĕрт çеçкелентçке.
Çенĕ çăвăн çырăнсан
Çĕршыв тĕрекленетçке.

Ирпе сата йăнратаť
Шăпчăк уçă йăрăпа,
Халăх зайом çырăнаť
Ырă, ăшă кăмăлпа.

Ал. Разумăв пухнă.

Чечеклĕ тĕнче

Йĕшĕрет, çитĕнет сар хĕвел ăшшипе
Пĕртен-пĕр илемлĕ, чечеклĕ тĕнчем.
Сан çинчен йăрлатăп ăшă чĕре тапипне,
Сăнпала мухтанма чĕлехленчĕ чĕлхем.
Сан çинчен мухтаса сăвăсем шăратап,
Çĕршывра пурăнма ытла ырă.
Тĕнчери чи асламăсем йăратса,
Епĕр халь кĕвĕлетпĕр çĕн йăрă.
Ман тĕнчем çитĕнет пыл шăршилĕ сатра,
Çĕр чăмрĕ çинче ылттăн тумлăн.
Аслă Сталин ăна ŷстерет ăшатса,
Çăвăпна çак çĕршыв пыл пек тутлă.
Аслă Сталин пире çырса пачĕ саккун,
Аслă Сталин атте телей пачĕ.
Ырлăхра, тутлăхра çĕршыв çынĕ çак кун,
Çеçкере ман çĕршыв—симĕс сачĕ.

М. Ланташ.
Улаксар, Шăхасан р-нĕ.

ХАКЛĂ СĂМАХ

Акă тăратăп епĕ инçе чикĕре,
Савнă тус сăмахĕ манăн чĕрере.

Нихăçан та манмастăп унăн сăмахне,
Ана вăл калаçрĕ ăсатнă чухне:

„Савнă чунăм, Ваньă, есĕ як кайăн
Чикке сыхламашкăн тĕрлĕ тăшмантан.

Тен килсе тухайĕç йăвăр вăхăтсем,
Анчах ес пул çирĕп, пул вичкĕн етем".

Ĕп манмастăп туçăн хаклă сăмахне,
Йăратса сыхлатăп çĕршыв чиккине.

Ал. Кăвик.

Çу кĕввисем

Çĕршыв йем-йĕшĕл тум пĕркеннĕ.
Сăран çинче темчул чечек.
Пануламĕсем пиççĕç ĕнтĕ
Катра та йĕшĕл сатсенче.

Сатри тенкел сине ларсассăн,
Сат илемне курма тухсан,
Илтетĕп еп: тем-тĕрлĕ сасă
Кайăт шăнкăран пек йăнраса.

Сăнатăн еп: тем-тĕрлĕ кайăк
Сунат çапса йăрра тăсаť.
Йем-йешĕл курăкла сăрт айăн
Çăлсем йăвăççĕ палкаса.

Уран сип-симĕс те илемлĕ,
Ав, хур çŷрет чĕпписемпе.
Хĕвел сăватăкĕ хĕмлĕн-хĕмлĕн,
Йĕплет çап-çут йĕпписемпе.

Уйăхир—сап-сар чаршавлă улăх,
Унта хăвасла ĕç вĕрет.
Ес-ше пĕрл-х, ав, вăйă кулă,
Фонтан пек, вăйлăн пĕрхенет.

Йăшсем çырла татма кайăççĕ
Кăнтăр кану вăхăтĕнче,
Ура тапсах йăрра тăсаççĕ
Колхозăн илттăн хирĕнче.

Вл. Пермек.

Тухрăм Атăл хĕррине

Тухрăм епĕ Атăл хĕррине
Итлемешкĕн çĕршыв йăррине.
Шăратăççĕ çепĕç йăрăсем
Кимĕ çинчи çамрăк хĕрсесем.
Йăрăнăççĕ Атăл çийĕнче
Савăнăç тивлечĕ тулличчен.
Гитара вăй-вылăт, йăнăрат.
Сар хĕрсем кимĕне йăранаç.
Сапăласçĕ хĕрсем инçене
Мăн çĕршывăн ирĕк кĕввинне.
Çекленетĕ çуламăл чĕрем,
Сталин пăнă ĕмĕршĕн хĕрет.
Тухрăм епĕ Атăл хĕррине
Итлемешкĕн хĕрсен йăррине.

Çемен Йĕлĕм.

„Шурă роза" калав пирки

(Вуланан çырăвĕ)

...Анланчĕ вăл, Ленăна халĕ те йăратнине, анланчĕ вăл, пиччĕшĕн йăратуне нимĕне те улăштарма çуккине, унтан та ытларах анланчĕ вăл, тăван çĕршыва йăратни ку сисĕмлĕхсенчен те вăйлăрахчĕ".

Çак сăмахсем Тукташ çырнă „Шурă роза" калавăн тĕп шухăшне кăтартса параççĕ. Анчах произведении содержанине пăхса тухмасăр унăн тĕп шухăшне ăнланма çук.

Калавăн содержанийĕ çапла: Ахматăулин Ахмет (тракторист) Ленă ăтлă хĕр-врача йăратаť. Ленă хăйĕн шухăшне малтанах татăклăн уçса памасť. Ахмет кŷреннине сиссен, Ленă ана хăйĕн шухăшне пĕтĕмпех каласа парать. çапла вара икĕ çамрăк хушшинче йăрату тĕвĕленсе çирĕпленет.

Ахмет пиччĕшне Инçетри Хелвелтуăç чиккине хурăллана вăхăтра Япони-Манчжури бандисем вĕлерессĕ. Тăван çĕршыва чĕререн йăратакан Ахмет пиччĕш выränне хăй ирĕккĕн чиккине хурăлама кайаť. Чикĕ урлă каçма хăтланаканни Япони самурайĕсем Ахмета суранласçĕ. Суранланнă герой Хабаровскинчи çар госпитальне лекеť. Правительствă ăна совет чиккисене сыхлас ĕçре геройлăх кăтартнăшăн Ленин орденĕпе парнелет. Кунта Чăваш республикинчен вăтăр комсомолка шутĕнче Лена та килет. Икĕ çамрăк хушшинче калама çук телейлĕ тĕлпулу пулса иртет. Калав çакăнпа пĕтет.

Кам вăл Ахмет? Ахмет, чи малтан, Совет Сойузĕн гражданинĕ. Гражданин сăмаха кунта уйрăмăнах палăртса хăвармала. Ахмет массăран уйăрăлса тăракан герой мар. Мĕнре уйăрăлса тăраť Ахмет массăран, ытти çамрăксенчен? Вăл трактăрист, вăл хĕре йăратаť, вăл хăй ирĕккĕн çĕршыв чиккине сыхлама кайаť... Пур-и кунта вулакана тĕлĕнтерекен фактсем, ĕçсем? Пирĕн шутна, çук. Ахмет тăвакан ĕçсене Совет Сойузĕнче пурнакан кашни гражданинах тума пултараť. Анпа пулсан, ун пекçынна кашни хуларах, кашни колхозпа совхозрах тупма пулаť, Апла пулсан, тăван çĕршыва сыхлăхĕшĕн пуçне хунă Валентин Котельниковпа Василий Бараньа йăлташсем те хăй йĕвĕрлĕ Ахметсем пулса тăрăççĕ. Халь епĕр калана шухăш чăн пулсан, ку образа—тип, совет çамрăкĕсен типĕ тесен тĕрĕс пулаť.

Çак образ, каланисемпе пĕрлех, автăрăн творчествăлă ŷсĕмне питĕ аван кăтартаť. „Вăкăр çырминчи" пек, ку калавра та схематизм пурри сисĕнет. Анчах Ахмета илесссĕн, епĕр кунта писатĕлĕн персонажсене тулашĕнче ĕçкере пама çеç мар, вĕсен сисĕм-туйăмĕсене кăтартас тĕлĕшпе те ăсталăх ŷссе пынине куратпăр. Ахмет хуралта тăнă вăхăтра шухăшланисене илсе пахар: „Курса тăр, пиччем, имĕнле варланăман йăрату та мана пĕр варта ŷснĕ тăван тути калас çуккине", йе тата: „Ех, пиччем, пиччем... тăшманăн ирсĕр алли татрĕ сан пурнăçна... Ех, пиччем, пиччем... ес манăн пĕртен-пĕр тăванăмччĕ... Мĕн тери йăрататтăм ен сана". Çак сăмахсене пĕтĕм чĕререн хумханмасăр вулама çук. Вĕсене произведении ун вăйлă емоцилĕ вырăнсенчен пĕри тесе шутламала. Вулакана вĕсем тăшмансене татах та хытрах тарăхма вĕрентĕççĕ, вĕсемпе кĕрешме вулакан чĕринче вăйхăват чĕртĕççĕ.

Пĕр-ик сăмах Ленă çиччен. Лена вĕренĕç хĕр. Вăл Совет, çĕршывăн патриотки. Анчах, пирĕн шутна, Ленă çемçешкерех çын пулса тухнă.

Çак ĕнчен-илсе пăхсан вара Лена пайанки танăхăшăн тип мар. Çăвăпна калаттăр ĕнтĕ: ку образ автăрăн ăнăçлă тухман, ун çинче ытларах лармала пулнă, ытларах ĕçлемелле пулнă.

Илĕр А. Толстойăн „Хлеб" повеçĕнчи Агрипина Чебрĕк образĕне. Агрипинă пуçăсем шăхăрнă çĕрте Иван Гора ăтлă путилăвĕща паллащаť. Вăл Ивана Ленă Ахмета йăратниччен те ытларах килĕштерет пулĕ. Анчах Агрипинă хăйĕн хакне пĕлет. Большевиксен партийĕ йĕртсе пынине вăл винтовкă тытса тăшмансемпе çапăçаť. Хĕрле çар ретĕнче хăйĕн хутпĕлменлехне петерет. Произведени пуçламăшĕнче хăйăсăр, хутпĕлмен хĕр йулашкинчен çирĕп бойец пулса тăраť. А. М. Горькийăн кун пек сыйсем çинчен „Герои не нас час, а на всю жизнь" тенĕ. Ленăна епĕр çăвăн пек геройсем шутне, паллах, кŷртме пултарăмăсăр; унăн çирĕплĕх, хăйăлăх çук.

Анчах кирек ĕнпле пулсан-та, калав тăван çĕршыва йăратма вĕрентет, уйрăм çынăн интересĕсем хăпăлăн, общинăстăн интересĕсене пăхăнса тăмалине кăтартаť. Вăрçă хăрушлăхĕ капланса килнĕ тапхăрта ку калав прогрессийăпа ĕтемлĕхĕн туртăмĕсене палăртаť.

А. Васильăв.

Туанк Хурăски йăлĕ, Шупашкар р.

Утçăсем йурлаççĕ

Сарлака çĕршывăн
Пит пуйăн уй-хирĕ.
Тыри-пули илттăн—
Илĕртет чуна.
Утăл çăр отречĕ,
Калăн:—Шухă çыл вăл,
Иртет, тусан çеç ав
Хыçра йăванаť.
Утçăсем йŷрлаççĕ
Хăйсен савнă тусĕ—
Йăла йăунă тусĕ—
Хер тантăш çинчен.
Утçăсем йурлаççĕ.

Вĕсен халăхи тусĕ—
Сивушлатла ут та,
Сутă хĕç иккен
Утçăсем йŷрлаççĕ,
Йурласа пыраççĕ
Сарлака та авăл
Çĕн çĕршыва çинчен,
Йурласа калаççĕ:
Епир чи хăватлă,
Хаватлă та паттăр,
Вичкĕн утçăсем!

Çĕмĕрт Иванĕ.

Украина.

Куçма Çергейĕв

Совет патриочĕсем

Кăвак пĕлĕт уçлăхĕнче хурçă кайăксем йăрăпса çŷреççĕ. Пĕрре айăлах анăçĕ вĕсем, хăй-хăй лăрас пек çĕр çумĕпе вĕçеççĕ, унтан каллех çулеле хăпараççĕ, куçпа виçĕмми инçете кайса сухалаççĕ. Çак хурçă кайăксене пирĕн тăнăшсем, пирĕн ĕçри харсăр йăлташсем илсе пыраççĕ. Вĕсем ыйăнтăкĕ ăнăçлă. Вĕсем ыйăнтăкĕ „маччинче" те пирĕн çинчен, хăйсен тăван çĕршывĕ çинчен шухăшлаççĕ.

Хумханса йухăнăн мăн шыв тĕпне, тинĕс шывĕ айне полводникĕсем анаççĕ. Шыв ăйĕнче вĕсем çулте пурнăç пуррине те манаççĕ тейĕн, пĕр вăхăтлăха пирĕн пурнăçăн ăйăтăх уйрăлаççĕ тейĕн. Çук, вĕсем шыв ăйĕнче те пирĕн çинчен, хăйсен тăван çĕршывĕ çинчен шухăшлаççĕ.

Чикĕре пĕр куç хупмасăр пограничник тăрать. Аллăки тинкерет винтĕн курсемпе. Усал ăмĕтлĕ тăшмана картлама пограничник йăлăнах хатĕр. Вилемлĕ шăлăх тăрат-и, хĕвелăнăçĕнчен çил улăт-и йĕ чашлатса çăмăр çăвать-и—пограничник пирĕн çинчен, хăйĕн тăван çĕршывĕ çинчен шухăшлаť.

Тăван çĕршыв! Мĕн тери илемлĕ, асăлă, мĕн тери хаклă ес, тăван çĕршыв! Хăвăй йышлă мăнукусем, хĕрçĕсем, сана, куçăрсине сыхланă пек, сыхласа усраççĕ. Сан йăтушăн, сан хăватушăн ĕç паттăрĕсем тĕнчене тĕлĕнтерекен рекордсем тăваççĕ, сăвăн никам тĕкĕнĕшĕн чикĕ-кŷсен сыхлăхĕшĕн пирĕн пограничниксем пĕччен тенине тăшмана хăрĕç паттăрăн сапăçаççĕ. Тăван çĕршыв, пирĕн чĕре, йун сăнăшĕ патриотисăм туйăмĕпе тулнă. Совет патриотисăмĕ пирĕн кулленхи пурăнăçран туха тăраť, тăван çĕршыв пире çĕнтерĕçем тума хавхалантараť.

* * *

...1938 çул. Хĕвеланăç чикки. Икĕ пограничник дозорта тăраççĕ. Таврара шăв, куç умĕнче нимле хуçакăну та çук. Анчах акă дозор пуçлăхĕ Бровкин йăлтăн чикĕ урлă кăсканни сывлăша курах кайрĕ. Пограничниксем çĕрле пĕшкĕнчĕç, вăтăр тăшмана хирĕç шума тытăнчĕç. Ак вĕсем тăшман сывăхнех çитрĕç. Шăв. Чĕнмеççĕ имĕн те—курчĕç пулас. Унччен те пулмарĕ, çумрак пуленетсенчен пенĕ сасă илтĕнсе кайрĕ. Пограничниксем çил

Испанири фронтсенче

Итали сарăсем Левант фрончĕн пур районĕсенче те наступлени тăвас шутпа сапăçаççĕ. Барраакс патĕнчен кантăр ĕнеле Теруел—Сагунто çулĕ тăрăхĕнче наступленине Италин 40 пин çынлă çарне тăратнă. Италиăнсĕн наступленине республиканĕсем чараç тăраççĕ. Италин атакăна йăнă танкĕсене республиканĕсен артиллерийĕ пит те тĕл персе, салата йăнă.

Левант фронтĕнче июлĕн 19-мĕшĕнчен 20-мĕшĕнче пулнă сăпăçусенче йут çĕршыври фашиссен калама çук нумай самолăчĕсем пуличĕ. Фашиссен «65 самолăчĕ Теруел—Сагунто чукунçулĕ хĕрринче вырнаçса тараканă чухлай йăлсем çине бомбăсем пăрахнă. пулеметсенчен персе çурĕнĕ Германин вăсшер моторлă 50 самолăчĕ Еспаньăн тăвĕнчен хĕвел тухăç ĕнчи тинĕс хĕрри çывăхĕнчи район çине бомбăсем пăрахнă, вăл район Сагунтона çурçĕр ĕнчен хŭтĕлесе тăрать.

Июлĕн 19-мĕшĕнче фашиссен артиллерийĕ Мадрид çине перс тăнă, хула çине 500 йăхăн снар йăнă пенĕ.

(ТАСС).

Ромен Роллан Испани халăхĕ патне йăнă çыру

Испани халăхĕ фашисла интервенцине хирĕç пăттăрăн кĕрешме пуçланни икĕ çул тултарнă майпа Ромен Роллан Испани халăхĕ патне послани йăнă, вăл посланире çапла каланă:

«Испани халăхĕн пăттăр кĕрешĕвĕ икĕ çул тултарнă май, епĕ республикăлă Испани патне йăна хам хĕрринчен хисеплесе йуратнине пăхăртакăн самăхсем йăратăп.

Хăшпĕр державăсенчен правительствисем сутнă Испани Ивропăри тата пĕтĕм тĕнчери халăхсемшĕн—йăна пулăшас тăмалпа сунакан, çав пулăшăва нама чăрмантарăнăшăн чунтан тăрăхакан халăхсемшĕн халăл та таса. Халăхсем пит лăйăх пĕлĕçĕç: вăл Испанире хĕн-хур *кăтартакăн çав тăшмансемех весем* çине танăпăна та хатĕр. Сак вăхăт-ри тăвăсем тенĕчĕ фашизмăн десократ хушшинче пуçланнă кĕрешŭ пирки тенĕх ĕнтĕ лĕр сын та йăнăш шухăшламасăр.

Татăклă çĕнтерĕ демократи ĕнече пулассине епĕ пĕтĕмешех шанăтăп, мĕншĕн тесен демократи ĕнче ăс хакăл, тŭрĕлĕх тата организациленсе пыракан халăхсен каламăсем çук пысăк массисем тăраççĕ.

Италине Германи сарăсем нихăçан та, имĕлле майпа та Испани çĕрĕ çинче никĕс хывса вырнаçса ларма пултарнăç çуккине епĕ шанăтăп. Республикăнĕсен вăхăтăкăш парăнас-мĕн пуçсан та, испаньĕсем,—вăл шутрах хăйсем улталаннине пула хăй Франко лагерĕнче тăракан испаньĕсем те,—пĕр çын пек пĕр кăмăлпа пулнине вăл сарсене Испанирен хăваласа йарĕç. Кирек мĕн пулас пуçсан та, фашиссем çак вăйăра вылăса йăрăçсех».

(ТАСС).

Йапони хуçалăхĕ йăвăрлăтра

Америкăра тухса тăракан «Нью-Йорк Таймс» йăтла пысăк хăçат пĕлтернĕ тăрăх Йапони империалисчĕсем Китайа хирĕç пуçласа йăвăрах хурăхла вăрçă Йапони хуçалăхне, уйрăмăнах Йапони ĕçсыннисен пурнăçне питĕ те нумай йăвăрлăх кĕнĕ.

Вăрçă вăлăн питĕ нумай укçа-тенкĕ тăкаласçĕç, çав тăкакси пĕтĕм йăвăрлăхĕ ĕçсыннисем çине тивĕнеç.

Вăрçă çĕршывĕн ăшшинĕ доходне пĕчĕклетнĕ, çав вăхăтрах укçа-тенкĕ пите нумай кирлĕ. Йапони государствăн кивçинче çак çулхи вăрçăн 1 мĕшĕне 13 мĕлĕарда ийĕн тăран шутланнă. Çулталăк пĕтиех тĕлĕ çак кивçен татах тата 50 процентăн кайă мар ĕçет.

Тавар хакĕсем Йапонире вĕçĕмсĕр ĕçсе пыраççĕ.

Промышленнăç чăмсах пырать. Сăмахран, искусственнăй пурçăн тăвакан промышленнăйăн оборудованиччен 40 процентă йăхăн ĕç лемесĕр тăрать. Тулашри сутулăлу вăйăлă чакать. Йут çĕршывсене пурçăн сутасси 20 процент тăрăн чакнă. Америкă Йапони пурçăнне бойкот тăвать. Йут патшалăхсенчен çĕре-çĕмĕçтерĕлми имçамсем кŭрсе тăрасси вăлăнăн шутран 30 процент пĕчĕклесĕ, мĕншĕн тесен çĕршывра шăтăк заплас пĕтĕмлĕше пĕтнине пĕрех. Çĕре-çĕмĕçтерĕлми имçамсем çителеккерĕн йăлхуçалăхăнне хăрушлăх умне ялсе пырат, мĕншĕн тесен Йапони çĕре-çĕмĕçтерĕлми имçамсем нумай шăпăрлăх тăрăшса кĕртмеççĕ. Укçа-тенкĕ çителеккерĕн пирки Йапони Америкăран тăвараймĕ машинăсем сутăн ялсе класкине пĕтерсе лартма лекет.

Йапони хăй пуçарса йăнă вăрăхурăлла вăрçа малала тăсса пыма кăсăкланăнех выляраллах пырать.

(ТАСС).

Аслă шкулсемпе вăтам шкулсем вăлăйи учебниксем

Аслă шкул работникĕсен Пĕтĕм Сойузри канашлăвĕнче туха калаçă сăмахра В. М. Молотăв йулташ аслă шкулсем вăлăн ăайăх учебниксем тăвассине ун кирлĕ задача вырăнне лартрĕç.

Аслăлăх ĕçĕнчи малта пыракан работниксем совет правительствин пуçлăхĕ чĕнсе калăнине хĕрлĕн йышăннă. Халăн вăхăтра Мускавра аслăлăх работникĕсен вуншар бригадисем аслă шкулсем вăлăн уч-биксем сыраççĕ.

Аслăлăхсен Академин истори институчĕ халĕ аслă шкул вăлăн те вăтам шкул вăлăн те учебникĕсем (хрестоматисем пĕчĕкрех ситернĕ. Çĕнтăвĕр тата октăвĕр уйăхĕсенче аслă шкулсем вăлăн вăтам ĕмĕртти истори учебникĕн пĕрремĕш икĕ-мĕш пайĕсенчи пĕчĕклесе тухаççĕ. Çак вăхăт тĕлĕнех аслă шкулсем вăлăн Хевеланăри çĕнĕ истори учебникĕн икĕ пайĕ пичетленсе гухмала. Академик Лукин редакцине «Новая история в документах» йăтла виçе томлă хрестоматине пичетĕ пама хатĕрленĕ. Институт çак çул пĕтнĕ çĕре Испани истории учебникне пичете хатĕрлесе пама палăрать.

Çĕнĕ учебниксем сырас тĕллĕпе çаван пекех тата Мускаври государствă университетĕнчи, истори, философи тата литературă институтĕнчи аслăлăх сотрудникĕсен бригадисем те ĕçлеççĕ.

Стаханăвецсем экскурçине кайаççĕ

Иртнĕ çулта Чăваш чăпта сойузĕ хăйĕн çыçтеминчи нумай стаханăвецене тĕрлĕ вырăнсене экскурçине йăвçĕ. Çаван пекех кăçал та производствăри нумай стахановецсене экскурçисене йăрать.

Кăçал ку тăрăвçи 28 çын экскурçине пулнă та ентĕ. Весем Мускава, Горькине тата Хусана кайса курнă. Шурăкасси промĕртелĕнчи (Ишлей р.) 65 çулхи стахановец Андросов Осипов стахановец есленĕçĕн пăнă путевкăпа Хусăнăн экскурçине кайăç çулла. Производствăри стахановецсене выгнурнăпа пăнă Чăваш чăпта сойузĕ хăйĕн татах та чылай путевкăсем илсе хатĕрленĕ. Сăпла, Ленинграда кайăма 20 путевкă, Днепрогеса çине кайăма 5 путевкă, Хусана кайма 10 путевкă илсе хунă.

Ив. Е.

Пĕр çемйере 3 отличница

Шăпткас йăлĕнчи (Тутаркас р). Антонăв Степан семйинче шкула кайăкан вăтăрсем виççĕн. Чи аслă кĕрчи—Антонăв Нина Туçаври тулăмăр вăтам шкулăн 7-мĕш классĕнче Людмила пуçламĕш шкулăн 1-мĕш класса отличнă паллаçсемпе вĕренсе пĕтерĕç.

Нина халĕ вăтам шкула кĕме хатĕрленет. Çак телейлĕ ачасен ашшĕпе вĕсене лăйăх туллантарат.

Çĕнĕ пăртсем

Ĕлĕк Ĕ-фермăсенче (Елĕк р) çĕнĕ çуртсем ларткалаç. Анчах вĕсем хура, пĕчĕк, çине çулăм вăтанĕ пăртсем пулнă. Кăçал Ĕ-фермăсенчи колхозник çĕнĕрен пысăк пăртсем пĕртсем лартнă. Пĕрт тăвакансем тăмпа хутăштарăпа улăм, хĕтимер витнĕ.

Атăл çинче Мохăв фото-ӳкерчĕкĕ.

Йĕркесĕрлĕхсене камăн пĕтермеле-ши?

Чăваш АССР çыхăну тытăнĕ çулмĕнче июлĕ уйăхĕнче почта уйрăмĕн начăлăнккисене хатĕрлекен 3 уйăхлăх курс ĕçлĕ. Курсра пĕтĕмпе 10 çын вĕренеççĕ. Вĕсем пурте комсомолĕçсем. Çак курсра вĕренекенсем чăн-чăн пелĕ парас тесе никам та тăрăшмасть. Заштисем йĕркелĕ пулмаççĕ. Кунне 7 сехет вĕренмелле вырăнне 2—3 сехет кăна вĕренетнĕрĕ.

Урока пымăн преподавательсем пурте сыхăну çуртĕнче ĕçлекен работниксем. Вĕсем ĕç вăхăтĕнче вĕрентме пырмаççĕ. Вара курсантсен вĕренес вăхăта ирккесрех